

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Batxillerat / Grau en Teologia				
Assignatura		4SH03I Antropologia teològica III: Escatologia				
Any	QUART	Curs	2023-2024	Valor lectiu	5 ECTS	
Període lectiu	2n semestre		Hores setmanals	3	Àrea	CC institucionals
Professor/a	Dr. Joan Miquel Bravo Alarcón			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

L'Escatologia és el tractat que reflexiona sobre l'esperança a la qual és cridada la persona humana i tota la creació en general. En aquest sentit, l'escatologia és la culminació del tractat de l'Antropologia teològica. Vol donar raó als "goigs i les esperances, tristeses i angoixes dels homes i dones del nostre temps, especialment dels més pobres i necessitats" (Constitució pastoral Gaudium et spes, del Vaticà II). Per això, analitza els continguts bíblics de l'escatologia i la seva evolució al llarg de la història del poble d'Israel, centra la seva atenció en l'esdeveniment pasqual de Jesucrist i tot el dinamisme ha generat aquest esdeveniment.

L'eix de tot el tractat és l'esperança cristiana que té com a objectiu el retorn del Senyor, la resurrecció dels morts, el judici i la vida eterna.

Requisits i orientacions prèvies

Haver cursat: el bienni filosòfic i Teologia fonamental

Esta cursant antropologia teològica I i II

Objectius

- Aprofundir i donar contingut a la raó de la nostra esperança (1Pe 3,15)
- Comprendre a quina vida estem cridats
- Donar raons per començar a viure i "tastar" el "cel nou i la terra nova".

Competències

- Capacitat de lectura directa i valoració crítica i hermenèutica dels textos.
- Capacitat de síntesis i d'extreure conclusions coherents.
- Capacitat d'interdisciplinarietat i aplicació pràctica dels coneixements.
- Capacitat crítica d'analitzar problemes teològics, bíblics, espirituals, morals, etc.
- Capacitat d'empatia, acollida, diàleg amb l'experiència humana i les ciències.
- Coneixement dels fonaments de la teologia cristiana: Déu, Crist, Revelació, fe i raó, Escriptura, Tradició, Magisteri, comunitat eclesial.
- Comprensió de l'articulació sistemàtica de les categories teològiques en el conjunt raonablement coherent del missatge cristià.
- Coneixement i comprensió pràctica del mètode emprat en l'elaboració del coneixement teològic.

Continguts

1. Qüestions introductòries
2. Escatologia Bíblica
 - 2.1 AT: L'esperança oberta a un futur de vida
 - 2.2 NT: L'esperança que Jesús anuncia i dona
3. Reflexió sistemàtica
 - 3.1 La parusia, pasqua de la creació. El judici

- 3.2 La resurrecció dels morts
- 3.3 La nova creació
- 3.4 La vida eterna
- 3.5. La mort eterna.
- 3.6 La mort
- 3.7 El purgatori

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

- Classes magistrals
- Debat a la classe dels temes exposats
- Redacció d'alguns breus treballs escrits que donin compte del que s'ha après, debatut i reflexionat personalment
- Tutories personals i col·lectives

Avaluació

L'examen comptarà amb una part teòrica on s'avaluaran els continguts referents als continguts essencials, objecte i història del tractat. Una segona part consistirà en un comentari de text sobre un dels autors de les escoles escatològiques estudiades al llarg del curs. Una tercera part serà fonamentalment pràctica. A l'examen es proposaran una sèrie de tesis o afirmacions. L'alumne/a haurà de dir si aquesta afirmació és viable al camp de l'escatologia cristiana i donar suport a la seva decisió en arguments hermenèutics, bíblics, històrics, magisterials i dogmàtics.

L'avaluació de l'assignatura mirarà de tenir en compte diversos factors, com ara: l'assistència i la participació activa a les classes i a les tutories col·lectives, la formulació per escrit del que s'ha assimilat i reflexionat, el diàleg amb el professor.

Criteris d'avaluació:

- Assimilació dels continguts
- Reflexió personal sobre aquests continguts (reflexió que, de vegades, es demanarà per escrit)
- Tutories (personals o col·lectives) que ajudin a l'assoliment dels criteris esmentats

Tècniques d'avaluació:

- Dues proves (per escrit o oral –a determinar)
- Treballs escrits donant compte del que s'ha debatut a les tutories col·lectives
- Tutories personalitzades

Bibliografia bàsica

CONCILI VATICÀ II

CATECISME ESGLÉSIA CATÒLICA

BENET XVI, *Spes Salvi*, Roma: 2007.

FRANCISCO, *Llamados a sembrar esperanza. Catequesis sobre la esperanza cristiana*, Madrid: Ciudad Nueva 2017.

BLANCH, A. – GIMÉMEZ, J. «Falses Utopies i Escatologia Cristiana», *QCJ* 42, Sant Cugat del Vallés 2003.

CAÑELLAS G., «Con mi carne veré a Dios (Job 19,26)» en *Teología de la Esperanza. Revista Teología Bíblica* 32, Madrid 1975, pp. 33-44.

CULLMANN O., «L'individuo e il Futuro della storia Salvezza» a *Cristo e il Tempo*, Bologna: EDB 2005, pp. 269-281.

FERNÁNDEZ A., *Teología Dogmática II*, Madrid BAC 2012, pp 661-758.

GIMÉNEZ J., *Lo Último desde los últimos. Esbozo de esperanza y de escatologia cristianas*, Sal

Terrae / Cristianisme i Justícia, 2018.

———, *Les preguntes que portem dins*, QCJ 160 (hi ha versió castellana i anglesa).

GIL RIBAS, J. *Els nostres morts no envelleixen*, Barcelona: Herder 1984.

———, *Escatologia cristiana*, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya 1994.

GONZÁLEZ DE CARDEDAL, O., *Fundamentos de Cristología II.*, Madrid: 652 BAC 2006, pp 841-900.

GUARDINI R., *Il Signore*, Milano: Vita e Pensiero 2005, pp. 637-721

GUERRIERO E., «Descenso a los infiernos» a HANS URS VON BALTHASAR. *Escatología en nuestro tiempo*, Madrid: Encuentro 2008, pp. 323-343

GUITERAS VILANOVA J., «Ressurrecció i món Transfigurat», *TeolAct* 3 (Febrero 1994) 17-19.

KEHL, M., *Escatología*, Salamanca: Sígueme 1992.

———, *Y después del fin, ¿qué?*, Bilbao: Desclée de Brouwer 2003.

MARTINI C. M^a, *Creo en la vida eterna*, Madrid: San Pablo 2012.

MANRIQUE A., «Ven, Señor Jesús (Ap. 22,20)» en *Teología de la Esperanza. Revista de Teología Bíblica* 32, Madrid: 1975, pp 81-96.

MENACHO J., «El Cel pot esperar?», *QCJ* 119, Barcelona 2003.

MÜLLER G.L., *Dogmática*, Barcelona: Herder 1998, pp. 521-575.

RAHNER K., *Curso Fundamental de la fe*, Barcelona: Herder 1989, pp. 495-513.

RATZINGER J., *Escatología*, Barcelona: Herder 2023.

RUIZ DE LA PEÑA, J. L., *La pascua de la creación. Escatología*, Madrid: BAC 2011.

SAYES J. A., *Escatología*, Madrid: Palabra 2011.

SANT TOMÁS DE AQUINO, *Suma de Teología V.*, Madrid: BAC mayor 46 2002, pp 448-457.

SESBOÜÉ B., *Creer*, Madrid: San Pablo 2000.

TORRALBA F., *La façana de la Glòria de la Sagrada Família. Fonts espirituals i teològiques de l'escatologia d'Antoni Gaudi*, Barcelona 2022.

Pel·lícules

<https://www.pantalla90.es/catalogo-sobre-cuestiones-de-escatologia-en-el-cine-contemporaneo-115-fichas-de-peliculas-entre-1990-y-2005/>